

Христина ВЕРБИЦЬКА

кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент

доцент кафедри українознавства та

міжкультурної комунікації

(Львівський державний університет безпеки життєдіяльності)

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Анотація. У сучасному світі, коли глобалізація, інформаційні технології й інтернаціоналізація професійних сфер дедалі більше впливають на професійну діяльність фахівців, виникає нагальна потреба підготовки студентів не лише до володіння фаховими знаннями, але й до творчого, гнучкого мислення в умовах професійної діяльності. Саме креативність — здатність генерувати оригінальні ідеї, вирішувати проблеми нестандартно — стає однією з ключових компетентностей, яку сьогодні очікують від молодих спеціалістів. У процесі вивчення іноземної мови (зокрема англійської), особливо для студентів нефілологічного профілю, існує можливість не просто опанування граматики, лексики чи комунікативних умінь, але й формування професійно спрямованої креативності. Це означає, що мовне навчання може бути не лише засобом комунікації, але й інструментом розвитку фахового мислення, інноваційного підходу до задач у своїй галузі. Підхід, який ми називаємо професійно орієнтованим, вбачає інтеграцію мовного навчання з професійною діяльністю, включення в навчальний процес фахових текстів, ситуацій із реальної професійної практики, створення творчих завдань, що імітують професійні проблеми, і стимулювання студентів виробляти нові рішення. Використання такого підходу має потенціал не просто підвищувати мовну компетентність, але й розвивати професійну креативність.

Ключові слова: новітні методи навчання, креативність, мовна компетентність, професійно орієнтований підхід.

Abstract. In today's world, where globalization, information technology and the internationalization of professional fields are increasingly influencing the professional activities of specialists, there is an urgent need to prepare students not only for professional knowledge, but also for creative, flexible thinking in the context of professional activity. It is creativity — the ability to generate original ideas and solve problems in non-standard ways — that is becoming one of the key competencies expected of young professionals today. In the process of learning a foreign language

(in particular, English), especially for students who are not majoring in philology, there is an opportunity not only to master grammar, vocabulary, and communication skills, but also to develop professionally oriented creativity. This means that language learning can be not only a means of communication, but also a tool for developing professional thinking and an innovative approach to tasks in one's field. The approach we call professionally oriented involves integrating language learning with professional activities, including professional texts and situations from real professional practice in the learning process, creating creative tasks that simulate professional problems, and encouraging students to develop new solutions. The use of this approach has the potential not only to improve language competence, but also to develop professional creativity.

Keywords: *innovative teaching methods, creativity, language competence, professionally oriented approach.*

Постановка проблеми. Поняття професійної креативності. Креативність як психологічне та педагогічне явище розглядається в численних наукових дослідженнях (Гілфорд, Торренс, Маслоу, Роджерс, Яківлева, Андреева та ін.). У загальному розумінні, креативність — це здатність особистості створювати нові, оригінальні ідеї, продукти чи рішення, які мають цінність у конкретному контексті.

Професійна креативність — це специфічний прояв загальної креативності, що реалізується у сфері професійної діяльності. Вона передбачає не лише здатність до новаторства, а й уміння адаптуватися до нових умов, знаходити нестандартні рішення у межах професійних завдань, бачити міждисциплінарні зв'язки та трансформувати знання у прикладні інновації.

У контексті вищої освіти розвиток професійної креативності є важливим завданням, оскільки сучасний ринок праці вимагає від випускників не лише теоретичних знань, але й здатності працювати в умовах невизначеності, швидко приймати рішення, генерувати ідеї та ініціативи.

Мета статті — дослідити потенціал професійно орієнтованого підходу як чинника розвитку професійної креативності студентів під час навчання англійської мови. Для цього будуть розглянуті такі завдання:

1. Пояснити теоретичні основи креативності, її зв'язок із професійним розвитком та мовним навчанням.
2. Охарактеризувати суть професійно орієнтованого підходу в контексті навчання іноземної мови.
3. Визначити механізми, за допомогою яких професійно орієнтоване навчання здатне стимулювати професійну креативність студентів.
4. Навести приклади практичних прийомів і вправ, які можна впровадити в мовний курс.
5. Підбити висновки щодо можливостей, переваг та обмежень такого підходу.

Виклад основного матеріалу. Теоретичні основи креативності та професійно орієнтованого навчання. Сутність професійно орієнтованого підходу. Професійно орієнтоване навчання іноземної мови — це система методів, засобів і форм, що спрямовані на розвиток мовної компетентності студентів з урахуванням специфіки їхньої майбутньої професійної діяльності. Згідно з підходами сучасної методики викладання іноземних мов, професійна орієнтація мовного курсу має включати:

- використання автентичних матеріалів, пов'язаних із майбутньою професією студентів;
- моделювання професійних комунікативних ситуацій;
- інтеграцію мовного та фахового змісту;
- стимулювання студентів до рефлексії, аналізу, створення власних проектів і продуктів діяльності.

Такий підхід не лише підвищує мотивацію студентів до вивчення мови, а й створює умови для розвитку професійного мислення та креативності, адже завдання мають прикладне, проблемне і часто відкрите (дискусійне) спрямування.

Зв'язок між мовним навчанням та розвитком креативності.

Мова — це не лише засіб передачі інформації, а й інструмент мислення. У процесі вивчення іноземної мови відбувається активне залучення когнітивних

процесів: аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення. Якщо ж цей процес пов'язаний із фаховою сферою, студенти навчаються не лише комунікувати, а й мислити категоріями своєї професії іноземною мовою.

Креативність розвивається тоді, коли студенти мають змогу:

- створювати власні тексти (есе, проекти, презентації);
- розв'язувати фахові проблеми за допомогою іноземної мови;
- обґрунтовувати свою позицію в дискусіях;
- адаптувати фахову інформацію до різних комунікативних ситуацій.

Таким чином, професійно орієнтований підхід у навчанні англійської мови може бути потужним чинником розвитку креативності, за умови його грамотної реалізації.

Професійно орієнтоване навчання англійської мови як засіб розвитку креативності: методичний аспект. Успішне впровадження професійно орієнтованого підходу в навчання англійської мови потребує розробки й реалізації **методик**, що поєднують мовну, фахову та креативну складові. Основними принципами такого підходу є:

1. Актуалізація фахового контексту – всі завдання і теми повинні бути пов'язані з професією студентів.
2. Проблемність і відкритість завдань – завдання повинні вимагати нестандартних рішень, відкритих відповідей, формулювання власної думки.
3. Проектність і міждисциплінарність – студенти залучають знання з різних сфер і створюють власні продукти (презентації, відео, доповіді, міні-дослідження).
4. Рефлексія та самостійність – важливо включати етапи оцінювання власної роботи, рефлексивного аналізу процесу навчання.

Приклади завдань, спрямованих на розвиток професійної креативності:

1. Кейс-метод (Case Study)

Студентам пропонується реальна або змодельована професійна ситуація, яку потрібно вирішити, використовуючи англійську мову. Наприклад:

- для економістів: *“Develop a marketing strategy for a startup entering the EU market.”*
- для IT-спеціалістів: *“Propose a solution to improve cybersecurity for a small business.”*
- для педагогів: *“Create an inclusive lesson plan for a multicultural classroom.”*

Завдання передбачає колективну роботу, дослідження, обговорення, презентацію результату — тобто стимулює креативне і критичне мислення.

2. Фахові проєкти англійською мовою

Це можуть бути:

- розробка міні-курсу, вебсайту, мобільного додатку;
- підготовка аналітичного звіту;
- створення постерної презентації для міжнародної конференції.

Важливо, щоб проєкт мав реальну фахову цінність і виконувався з використанням англійської мови на всіх етапах.

3. Креативне письмо з професійним спрямуванням

Наприклад:

- написання *“a professional blog post”* на тему, пов’язану з професією;
- створення *“email correspondence”* у діловому стилі;
- складання *“FAQs for a company’s website”*;
- розробка *“product descriptions”, manuals, scripts* тощо.

Такі завдання дозволяють не лише відпрацьовувати лексико-граматичні структури, а й формувати творче ставлення до фахового контенту.

4. Дебати, обговорення, рольові ігри

Імітація професійної комунікації англійською мовою:

- *job interview simulation*,
- *panel discussion* на професійну тему,
- *negotiation practice*,
- *crisis management scenario* тощо.

Ці активності розвивають навички критичного мислення, гнучкості, переконливості — компонентів професійної креативності.

Висновки. Проведене теоретико-методичне дослідження дає підстави стверджувати, що професійно орієнтований підхід у навчанні англійської мови має значний потенціал для розвитку професійної креативності студентів. Його ефективність зумовлена рядом чинників:

- поєднанням мовного та фахового змісту, що сприяє глибшому осмисленню професійних понять і контекстів;
- створенням проблемно-орієнтованого середовища, у якому студенти змушені застосовувати нестандартне мислення;
- використанням активних методів навчання — кейсів, проєктів, дебатів, рольових ігор — що розвивають не лише мовні, а й когнітивні та комунікативні навички;
- орієнтацією на самостійність і рефлексію, що є невід’ємними компонентами креативної діяльності.

Результати аналізу засвідчують, що студентам стає значно легше сприймати фахову лексику, формулювати думки в професійному контексті, презентувати власні ідеї англійською мовою та бачити ширші можливості використання іноземної мови у своїй майбутній професійній діяльності.

Таким чином, інтеграція професійно орієнтованих методик у навчальний процес є не лише доцільною, а й необхідною умовою формування конкурентоздатного, творчого, відкритого до інновацій фахівця. Подальші дослідження можуть бути зосереджені на розробці моделей оцінювання рівня креативності у процесі мовного навчання, а також на емпіричному вивченні впливу конкретних методів на розвиток цієї якості у студентів різних спеціальностей.

Список використаних джерел

1. Козак С. В. Професійно орієнтоване навчання англійської мови: теорія і практика / С. В. Козак. – К.: Видавничий дім «Слово», 2017.